

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

De vsu quinque priorum locorum. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Theologus ex propriis solum principiis philosophiz disputat, ut in solutione prædictorum argumentorum contingit, non Theologi, sed philosophi munere fungitur: quo fit, ut Theologus, quatenus Theologus est, nullum argumentum euidenter positivè dissolvat.

DISPUTATIO XII.

De locis Theologiæ, & quæstionibus Theologicis tractandis.

Quid sit locus Theologicus, & quotuplex. cap. 1.

De usu quinque priorum locorum. cap. 2.

De auctoritate Scholasticorum philosophorum, & de ratione philosophica. cap. 3.

De humana historia. cap. 4.

Differentia inter humanam historiam, & rationem philosophicam. cap. 5.

CAPUT I.

Quid sit locus Theologicus, & quotuplex.

Canus.

Qui dicantur loci Theologici.

Argumentum hoc de locis Theologicis hac nostra tempestate Melchior Canus per 12. libros luculenter tractavit: in quibus non tantum numerum locorum ob oculos posuit, sed etiam de singulis permulta tradidit, & varia hinc, indeque petita in disputationem reuocavit. Nostri vero instituti nunc erit, simplici narratione locos, qui ad Theologum spectare videntur, recensere, singulorumque momentum, & usum paucis exponere. Appellamus vero locos Theologicos non capita rerum, de quibus Theologia tractat, quæ etiam loci communes vocantur, ut de iustificatione, de merito, &c. sed sedes quasdam, & promptuaria, ex quibus Theologica argumenta ducuntur. Sicut ergo Aristoteles in Topicis varios locos ostendit, vel à definitione, vel à contrariis, &c. ex quibus de quacumque proposita quæstione possit quisque probabilia argumenta depromere; sic nobis erit nunc exponendum, unde possit Theologus rationes suas, & argumenta proferre. Et quamvis omne argumentum in uniuersum, vel auctoritate, vel ratione fiat, specialiter tamen decem loci Theologici numerari solent. An vero omnes ad Theologum tanquam legitimi, & proprii pertineant, in hac disp. dicemus.

Decem loci Theologici.

Canus.

Primus igitur locus est auctoritas sacre Scripturæ. Secundus, auctoritas traditionem Christi, & Apostolorum. Tertius, auctoritas Ecclesiæ Catholicæ. Quartus, auctoritas Conciliorum. Quintus, auctoritas Pontificis Romani. Sextus, auctoritas Patrum. Septimus, auctoritas Theologorum scholasticorum, cum quo etiam recenseri solet auctoritas Iurisprudentium ex ea parte qua Theologus agit de iuris doctrina. Octavus, ratio naturalis lumine naturali deducta. Nonus, auctoritas philosophorum. Decimus, auctoritas humanæ historiæ. Ex quibus septem priores putat Canus lib. 1. de loc. cap. ult. proprios esse Theologos: tres vero posteriores adscriptos, & aliunde emendatos: quod quia ratione verum sit, paucis aperiam: neque enim animus est docere, quæ sit sacra Scriptura, qua ratione conscripta, & reuelata. quid sit traditio, & quantæ sit auctoritatis: nihil de conciliorum, & Pontificum decretis, quod

CAP. I.

attinet ad eorum firmitatem, & robur, dicam, sed supponam hæc quatuor esse firmissima Theologiæ fundamenta, ex quibus potissimum eius argumenta petuntur, eandemque veritatem diuinæ reuelationis continere, ut latius patebit 2. 2. q. 1. art. 10. in peculiari de his omnibus tractatu. Idcirco hos quatuor locos sub unico ratiō complexus est S. Thom. in hoc art. in solutione 2. nempe sub auctoritate, quæ diuina habetur reuelatione: omnium enim eadem est firmitas, & robur veritatis ex diuino testimonio, vario modo explicato.

Hanc autem veritatis energiam ceteri loci ex seipsis non habent. Excipio communem Patrum consensum in Scripturæ alicuius explicatione, quæ ad dogma pertinet fidei; & in traditionibus etiam fidei eruendis: in his enim eandem cum verò Scripturæ sensu, & cum vera Christi traditione auctoritatem habet, non alia de causa, quam quod Ecclesia Catholica Scripturam sic explicatam recipiat, & teneat, ut defuit Concilium Tridentinum sess. 4. decreto de editione, & usu sacrorum librorum, & traditiones ipsas communi Patrum consensu continuo conferuatas amplectatur: ex se tamen Patrum auctoritas humana est, & quæ ex ipsis inconcussæ veritatis momentum non habet. Ceteri quatuor loci in gradu inferiori certitudinis collocari debent: quæ vero ratione nihilominus conducere possint ad conclusiones Theologicas, & de fide eliciendas, & qualis singulorum usus esse debeat, subinde dicemus.

CAPUT II.

De usu quinque priorum locorum.

De usu horum locorum in primis illud statuamus, ex quinque prioribus bifariam posse Theologum argumentari: primum, ut notauimus in explicatione articuli, contra negantes principia, vel aliquid particulare sub ipsis contentum, modo ibidem explicato. Quare contra negantes definitionem Ecclesiæ, aut Pontificis argumentari possumus ex Scriptura, & contra negantes Scripturam, ex definitione Ecclesiæ, quando aduersarij ex his aliquid admittunt. Denique contra negantes aliquod particulare propter prauum intellectum Scripturæ, quam recipiunt, ex ipsa met Scriptura recte intellecta arguere debemus: quæ etiam ratione ad hoc probandum potest, & debet accedere sextus locus ex Patribus, iuxta quorum interpretationem in fidei dogmatibus Scriptura, ut dixi intelligenda est.

Deinde ex his omnibus locis, & Patrum auctoritate eodem modo accepta, possumus argumentari ad deducendas nouas conclusiones, & hoc adhuc duobus modis, aut euidenti illatione, aut probabili: priori modo deducitur conclusio mere Theologica, & talis consequentia, siue vtraque propositio ex prædictis locis assumpta sit, siue altera præmissarum euidentis sit ratione naturali, sufficit ad definiendam in Concilio conclusionem de fide posteriori, vero modo inferitur conclusio solum probabilis, circa quam salua fide inter Theologos controuersia esse potest, & opinio-nura dissenso: neque inutilis iudicari debet hic modus probabiliter argumentandi, & opinandi, si tamen nimia absit contentio: sic enim non solum

2. Qui loci certiores, qui minus certi.

Consensus Patrum quando infallibilis.

Concil. Trident.

3.

Contra negantes scripturam quomodo arguendum.

4.

solum

Disputatio
nam vtili-
tas in Theo-
logia.

si tamen nimia absit contentio: sic enim non solum cum fructu exercentur ingenia, sed assidue etiam disputationibus multæ veritates à tenebris eruntur. Vidi ego non multis retro annis, in materia de Gratia, & prædestinatione aliqua adeo obscura in vtramque partem à Theologis disputari, ut vtriusque partis propugnatores existimarent, nihil in ea re certi haberi posse, in qua tamen facilis via caput apparere. Contra vero vidi aliquos, leuiter, & absque fundamento ita suis opinionibus adherentes, ut putarent, contrariam sententiam periculo erroris expositam: quod tamen prudens Theologus cauere debet. mature semper de rebus iudicatis, nec leuiter aliquid damnans. Disputatione vero assidue factum est, ut diligenter Scripturæ, & Patrum libris perspectis, res iam facilius appareat, & ubi periculum videbatur, ipsa veritas eluceat.

Supererat, ut ageremus de sensu Scripturæ, qui ad Theologicas disputationes deferui potest, nam de illius auctoritate, & de numero librorum canonicorum, & de aliis regulis fidei, peculiarem iam promisi tractatum. De sensu autem disputationi accommodato sequentibus disputationibus differendum est. Nunc vero hoc solum admonitum velim Theologum, id quod promitto, quoad eius fieri poterit, me obseruaturum, ut in suis disputationibus ab aliquo ex his locis, qui ipsi proprii videntur, sua semper ducat argumenta: ea tamen, quæ solum ad Metaphysicam spectant subtilitatem, nisi quatenus illustrare possunt Theologica, parum curet.

CAP. V. III.

De auctoritate Scholasticorum, philosophorum,
& derivatione philosophica.

Deinde dicendum est de sexto loco, qui dicitur esse auctoritas Theologorum Scholasticorum, & obiter etiam de nono, videlicet de auctoritate Philosophorum, ad quem etiam ratio ipsa philosophica pertinet. Vtrorumque autem auctoritas non potest maiorem ex se certitudinem, quam opinionis, generare; Theologorum quidem in re Theologica, philosophorum vero in philosophica, quæ cum etiam deferui potest Theologo ad deducendas proprias conclusiones, ipsa etiam auctoritas philosophorum Theologicis disputationibus prodesse potest, ad probabiliter argumentandum: nisi quando communis sensus Scholasticorum talis est, ut in dogmate fidei, & philosophorum, ut in principio, & definitione aliqua rei philosophicæ conueniant. Tunc autem maior certitudo non ex ipsorum auctoritate, prout ipsorum est, sed ex ipso principio in quo conueniunt generatur. Qualiter vero in delectu opinionum Doctorum scholasticorum habenda sit ratio, dicemus 1.2. in tract. de conscientia. Quando autem contra communem omnium Scholasticorum sententiam opinari sit temerarium, dicemus 2.2. q. 11. art. 2. ubi de qualitatibus propositionum agendum est.

6. Quomodo
describitur
ceterum lo-
cus, vel
ratio philo-
sophica.

Denique ratio philosophica, seu principia ex philosophia desumpta, quæ dicuntur esse octauus locus, plurimum præstant, ut habeamus conclusionem aliquam naturalem, aut moralem ex propriis principiis elicitam, quam deinde assumit Theo-

Vasquez in 1. part. 2. om. 1.

logus, ut cum alia de fide inferat conclusionem Theologicam: verbi causa ad probandum Christi humanitatem non fuisse adoptatam à Deo, supponimus veram definitionem adoptionis ex principiis philosophicæ moralis, quæ semel constituta, adhibemus propositionem de fide, nempe in Christo naturam humanam unitam fuisse substantialiter Verbo Dei, & inde colligimus non fuisse adoptatam, ut in peculiari de hac re disputatione iam demonstrauimus. Idem seruauimus in alia disputatione ad probandum humanitatem in Christo non retinuisse conditionem seruilem, & in aliis huiusmodi.

Ratio ergo omnino naturalis, aut moralis non est Theologi, ut Theologus est, sed eam supponit, ut diximus: quare, nisi hoc modo deseruiat Theologo, prorsus ab ipsius instituto aliena est. Imo etiamli deseruiat Theologo ad inferendam conclusionem Theologicam, non est proprius locus ipsius, sed ascriptitiuus. Denique sicut ratio philosophica conducere potest ad Theologicam demonstrationem, sic etiam ad argumentationem probabilem, vel assumendo propositiones in philosophia probabiles cum aliis reuelatis, vel euidentibus in philosophia, ex illis tamen probabiliter solum inferendo. Ex quo etiam patet, quo pacto philosophorum auctoritas Theologicus locus esse possit. Quomodo autem sola philosophica ratione Theologus agat in materia morali, & an ea pars ad Theologum pertineat, diximus disp. 7. cap. 5.

CAP. V. IIII.

De humana historia.

Decimus locus, humanæ videlicet historiæ, data Theologo necessarius est, ut non aliunde emendarum, sed proprium dixerim: historiam dico non quamcunque sed eam, quæ narrat acta Conciliorum, & Pontificum, Ecclesiæ traditiones, & hæreses contrarias, contra quas in Conciliis actum est. Ex eo enim habemus indubitam auctoritatem Concilij, non quod humana historia, ut principio veritatis, definitio Concilij nitatur, sed quia, nisi fide historiæ indubitæ constet de Consilio, & auctoritate illius, qua congregatum, & confirmatum fuit, ex ipso non poterimus firmum argumentum deducere. Deinde non satis est nosse ea, quæ diximus, de Concilio, sed oportet perspectas habere hæreses illius temporis, & sententias, contra quas in eo pugnatum est. Si enim quis eas ignoret, non raro eueniet, ut mentem Concilij minime teneat: id quod hac nostra ætate contigit non paucis circa definitionem Concilij Arausici secundi, qui putantes contra Pelagianos fuisse coactum, & nescientes eos distinguere à Semipelagianis, contra quos præcipue canones illius editi fuerunt, multos ex illis perperam interpretati sunt, ut infra disputatione 91. cap. 11. & 1.2. in materia de gratia constabit.

Alia vero historia de rebus etiam Ecclesiasticis, ut plurimum, ad ornatum potius, quam ad doctrinam Theologicarum questionum dequirere potest: unde ea non est tam proprius Theologiæ locus, neque ad præcipuum illius institutum frequenter accommodatus. Est sanè hæc historia Ecclesiastica, imo etiam gentiliū, interdum utilis ad clariorem Scripturæ intelligentiam, ut testatur

7. Quæ histo-
ria obliuiscit
Theologo.

Concilium
Arausic.
contra Semi-
pelagianos,
non contra
Pelagianos.

Historia
Ecclesiasti-
ca ad quæ
deseruiat.

E 2

Augu-